

Somogyi Károlyné felvétele

Készül a csatorna

A téli hónapokban is folyamatosan dolgoztak Újszegeden, a nagy átmérőjű csatorna építésén, amely a városrész szennyvízelvezetését oldja meg. Képeink a Bányászati Akadémia Vállalat Kara József és Petőfi Sándorral elnevezett szocialista brigád tagjairól készültek, akik ezekben a napokban a Vedres utcában dolgoznak, itt építik az indítóaknát.

Kutatók tevékenysége, élet- és munkakörülményeik

A Közkalkulált Szakszervezetének központi vezetősége, szerdai ülésén az akadémiai kutatóintézetek tevékenységéről, dolgozóik élet- és munkakörülményeiről tanácskozott. A témáról a testületet Pál Lénárd, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára tájékoztatta.

Ebből és az írásos beszámolóiból kitűnt, hogy az MTA kutatóintézetei a korábbinál bonyolultabb körülmények között tevékenykednek. A kutatási-fejlesztési bázis anyagi-műszaki forrásai a korábbinál mérsékelt ütemben bővülnek, csökken a létszám. Ugyanakkor követelmény a kutatásokkal szemben, hogy erősítsék a tudomány hatását a gazdaság fejlődésére, növeljék a kutatás szerepét az innovációs folyamatok meggyorsításában, a nemzeti jövedelem termelésében. Az MTA kutatóhelyein elsősorban olyan vizsgálatok kell foglalkozni, melyek a kiemelt gazdasági, illetve társadalmi célokhoz kapcsolódó tudományos vagy gyakorlati feladatok megoldását segítik elő. Átalakulóban van a kutatás, fejlesztés szervezete is.

A központi vezetőség elé terjesztett beszámoló a tudományos kutatás gazdasági feltételeiről megállapítja, hogy az akadémiai kutatóintézetek anyagi, mű-

szaki ellátása javult. Sajnos, nem kevés a gond sem: a különböző tudományos intézmények beruházási indokolatlanul elhúzódnak, a szükséges berendezések beszerzésének engedélyezése hosszadalmas. A természet-tudományi kutatásokkal foglalkozó intézetekben egyre kevesebb a hely, nagy a zsúfoltság, korszerűtlenek az épületek.

A kutatás személyi feltételeit egyebek között meghatározza, hogy a VI. ötéves terv során csökkenteni kell az akadémiai kutatóhelyeknél dolgozók létszámát. Ez mintegy 500 emberrel érint. Az eddigi jelzések szerint az intézetek úgy képesek ezt végrehajtani, hogy az nem vegye a munka rovására.

A kutatóintézetekben a magasan kvalifikált munkatársak mellett, sajnálatosan kevés a tudományos segéd-erő, a fizikai dolgozó, és hiába teszik megtartásukra a legkülönbözőbb intézkedéseket: a vállalatokkal, a szövetkezetekkel, a kisiparosokkal anyagilag nem tudnak versenyezni az intézetek.

Bizonyos tapasztalatok szerint a kutatói pálya vonzereje csökkent, részben a viszonylag alacsony bérek, részben a tudományos munka nem kielégítő társadalmi megbecsülése miatt. Különösen kedvezőtlen helyzet-

ben vannak a fiatalok, anyagi körülményeik, lakás-gondjaik miatt. Feszültséget okoz az is, hogy a felsőoktatásban dolgozó oktatók átlagbére magasabb, mint az akadémiai intézetek kutatóié.

A központi vezetőség állást foglalt, hogy a szakszervezetnek támogatnia kell a kutatóintézetek mind hatékonyabb munkáját, és ezzel összhangban el kell látnia a tudományos intézetek dolgozóinak közvetlen érdekképviseletét is.

Döntés született arról, hogy a szakszervezet elnöksége megvizsgálja az akadémiai intézetek dolgozóinak bér- és kereseti viszonyait. (MTI)

A továbbtanulás esélyei és lehetőségei

Tájéegységi értekezlet Szegeden — Mi a SZET és a FEB?

Hajdanában csak elvétve kerülhetett munkás-, vagy parasztszármazású gyermek főiskolára, egyetemre. A főiszabaddulás után változott a helyzet, a felsőfokú tanintézetek kapui minden tehetséges és tanulni vágyó fiatal előtt kitértak. Eleinte tömött sorokban indultak a korábban kirekesztettek, majd később megcsapant számuk. Egyre kevesebben vállalkoztak a munkás- és parasztszármazású gyerekek közül továbbtanulásra. Arányuk ma sem több a főiskolákon és az egyetemeken 40 százaléknál.

Tíz évvel ezelőtt ezen kívánták segíteni az oktatás-ügy vezetőit, a KISZ és a SZOT tisztségviselői, amikor útjára indították a Szakmunkások Előkészítő Tanfolyamát (SZET) és a Felvétellek Előkészítő Bizottságát (FEB). E két sajátos oktatási és ifjúsági mozgalmi forma közös célja: a tehetséges és rátermett fiatal szakmunkások, valamint a fizikai dolgozók gyermekei egyetemi, főiskolai továbbtanulási esélyeinek növelése. A közvélemény, de olykor még az érintettek körében sem eléggé ismert a SZET- és a FEB-mozgalom célja és rendeltetése. Ezért a tevékenység országos irányítását ellátó Koordinációs Bizottság úgy döntött, hogy a két mozgalom sajátosságait, helyzetét és további feladatait valamennyi megyére kiterjedő területi tanácskozásokon értékeljék.

A négy tájegység harmadik értekezletére tegnap, szerdán Szegeden került sor. Korábban már volt ilyen megbeszélés Miskolcon és Veszprémben. A Művelődési Minisztérium, a KISZ KB és a SZOT által rendezett értekezleten részt vett Szabó G. László, a Csongrád megyei tanács elnökhelyettese, dr. Végh Gyula, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, Bárdos Zoltán, a KISZ KB munkatársa, Kulcsár Péter, a KISZ megyei bizottságának titkára, valamint az érdekeltek felsőfokú tanintézetek, középiskolák és üzemek képviselői.

Az értekezleten dr. Dobóczy Károlyné, az SZMT titkára mondott megnyitót, fölvezolta az értekezlet, a két mozgalom fontosságát. Elmondta többek között, hogy tíz évvel ezelőtt, amikor útjára indították ezeket az egyetemi előkészítő tanfolyamokat, elsősorban a szakmunkásokat előkészítőket, igen élénk vitát fakasztottak, különösen az értelmiségiek körében. Azóta a vita lecsendesedett, mindkét mozgalom életrevalósága beigazolódtott, a tehetséges és rátermett szakmunkásfiatalok jól megállták helyüket a felsőfokú tanintézetekben. Rengeteg tapasztalatot szereztek a tanulók és az oktatók egyaránt, s mivel most van az ideje a pályaválasztásnak, a továbbtanulás eldöntésének is, aktuális a szegedi értekezlet.

A megnyitót után Balaton Gyula, a Művelődési Minisztérium főtanácsosa mondott

bevezető előadást, csokorba szedve eddigi tapasztalataikat. A szakmunkásfiatalok és a fizikai munkások gyermekei eleinte nagy számban kopogtattak, hogy tovább akarnak tanulni valamelyik egyetemen, vagy főiskolán, s szívesen részt vesznek a SZET, illetve a FEB tanfolyamain. Ez az érdeklődés később mérséklődött. A felsőfokú tanintézetekben jelenleg a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya körülbelül 42 százalék, de ennél kisebb az arány az orvosi és a bölcsészeti karokon.

Elmondta a főtanácsos, hogy bizonyos szint, pontszám alatt senki sem juthat be az egyetemekre. De az is igaz, hogy a felvételizés sikere nem mindig a rátermettség és a tehetség függvénye. Nem minden szülő, vagy iskola jó „edző”. Előkészítő a versenyre, hiszen a felvételizés olyan, mint egy sportverseny, a felkészültebb, edzettebb indulók előbb érnek a célba. A SZET és a FEB bizonyos mértékig tréninglehetőséget nyújt a tanulni vágyó és kevésbé edzett ifjaknak. A fizikai dolgozók gyermekei-nél és az ifjú szakmunkásoknál nem a tehetség hiányzik, mint inkább a „tréning”. Különösen érvényes ez a szakközépiskola tanulóira, ahol a fizikai dolgozók gyermekei vannak többségben. Aligha lehet vitás, hogy kicsiny országunkban milyen nagy jelentősége van annak, hogy a rátermett és tehetséges fiatalok ne kallódjanak el.

Az üzemek is sokat tehetnek, hogy a náluk dolgozó és általában érettségizett ifjú szakmunkások közül minél többen próbálkozzanak meg a továbbtanulással. Az eddigi tapasztalatok — mondta a főtanácsos — igen kedvezőek. Nem csupán olyan értelemben, hogy a szakmában már tapasztalatokat szerzett ifjak jól megállták a helyüket, hanem úgy is nagy haszonnal járt továbbtanulásuk, hogy mozgalmi, politikai tapasztalataikat is „bevitték” a nappali tagozaton tanuló, vagy kollégiumokban lakó ifjúság körébe. Politikai, erkölcsi és etikai szempontból is élesítő hatással voltak és vannak az egyetemi polgárok soraiban.

Az országos irányítást ellátó Koordinációs Bizottság képviselőjében Neuwirth Károly, a Budapesti Műszaki Egyetem rektorhelyettese tartott tájékoztatót a SZET és a FEB tevékenységéről, tapasztalatairól. Hangsúlyozta: a munkáscsaládokat, a „szülőket is jobban kellene tájékoztatni, hogy jobban törődjenek gyermekeik továbbtanulásának előkészületeivel, küldjék őket ezekre a tanfolyamokra, előkészítő foglalkozásokra. Tapasztalataik szerint a FEB előkészítő munkája igen hatékony, hiszen résztvevőinek 65—70 százaléka igen jó eredménnyel kerül felvételre az egyetemeken. Úgy vélik, hogy némely iskolában „konkurrensnek” tartják a FEB munkáját, pedig erről szó sincs, ők csupán segítenek, s koordinálnak, hiszen a középiskolák képtelenek 76-féle felsőfokú tanintézet „szájaize” szerint felkészíteni, illetve konkrét tanácsot, felvételi segítséget nyújtani. Hasonlóan kiváló tapasztalatokat szereztek a SZET tevékenységéről, mivel az egyetemekre beiratkozott fiatal szakmunkások 75 százaléka diplomát szerzett. Dicséretesen szölt a rektorhelyettes a DELÉP, a KSZV és a szegedi Volán támogató, pártfogó munkájáról.

A vitában igazán sokrétű tapasztalatokat mondtak el az érdekeltek tanárok, vállalati szakemberek. Bár azt is megjegyezték, hogy a szakmunkások továbbtanulásának támogatása, bérézése akkor volna ösztönző, ha „kiemelnék” a vállalati bérkeretből javadalmazásukat. Kicsendült a tanácskozás alaphangjából, hogy az oktatásügy, a szakszervezeti mozgalom és az ifjúsági szervezet szíven viseli a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulási szándékát, a tehetséges és rátermett ifjakat „két kézzel” szeretnék bevezetni az egyetemek és főiskolák kapui. A szándék és a sokoldalú segítő munka is természetesen csak akkor válik érelő erővé, ha a középiskolákban, de legalább annyira a családi körben is ily némes támogatásban, ösztönzésben részesülnek a fiatalok.

G. I.

Tímea és társai

Új kozmetikumok

Húszéves fennállása óta legsikeresebb esztendejét zárta a most már Caola néven ismert Kozmetikai és Háztartási Vegyipari Vállalat. Az elmúlt évben 27 százalékkal növekedett a termelése, az értékesítés megközelítette a 2,6 milliárd forintot. A Caola: 22 új terméke jelent meg az év során a piacon, köztük a rövid idő alatt népszerűvé vált gyümölcsillatú szappanok és samponok.

A vállalat idei elképzelései között valamivel szerényebb — várhatóan 12 százalékos — termelésnövekedés szerepel. A fokozódó innovációs tevékenység révén azonban tovább korszerűsítik a termékszerkezetet: 350 millió forint értékben, több mint 30 új terméket hoznak forgalomba. Elsősorban az úgynevezett disztik kozmetikai termékek, így például a rúzs, a körömlakk, a szembélfesték minőségi választékát fogják szélesíteni, ebben ugyanis még érezhető némi elmaradás a fejlett kozmetikai iparral rendelkező országokhoz képest.

Még az első negyedéven forgalomba kerül az ízléses csomagolású Timea-termékcsalád, melynek tagjai — a krémpüdetől a szempillatestéig — vetekednek nyugat-európai társaikkal. Ugyancsak az idén jelenik meg a Velmetina-sorozat új korpásodás elleni samponja, valamint az Ezotic elnevezésű desodor. Három újfajta szappan is szerepel a vállalat terveit között.

Import helyett hazai

Bányatámok olajszelepeinek gyártása

Hidraulikus alumínium bányatámok olajszelepeinek tömeggyártását kezdték meg a Balassagyarmati Fémipari Vállalatnál. A nagyüzem 1976 óta állít elő alumíniumot, jelenleg már évi hat és fél ezret. A szén- és bauxitbányászaton mind népszerűbbé váló, könnyű, mégis az acéltám teherbíró képességével egyenértékű bányabiztosító berendezések néhány alkatrészét, tartozékát sokáig importálták. Ezek közül az olajutántöltő pisztoly gyártását tavaly sajtóították el a balassagyarmataiak, és

most sor került a készülék legfontosabb elemének, az előfeszítést, illetve az automatikus nyomáskiegyenlítést szolgáló szelepek a tömeggyártására is.

Az idén tízezer úgynevezett csereszabatos, tehát bármilyen, a nemzetközi szabványnak megfelelő bányatámba beszerelhető szelep készül a fémipari vállalatnál. Ez a mennyiség évi nyolcmillió forint értékű importot tesz feleslegessé, s bőven kielégíti a tartalékkatrész-igényeket is.